

**IMPLEMENTAREA
HOTĂRÂRILOR CURȚII
EUROPENE A DREPTURILOR
OMULUI: MOLDOVA**

European Implementation Network
Ianuarie 2021

European Implementation Network colaborează cu ONG-uri și alte părți interesate din întreaga Europă pentru a promova implementarea integrală și în timp util a hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului („CEDO”).

Reușita implementării Hotărârilor CEDO îmbină activitățile de advocacy la nivel național cu implicarea în procesul de supraveghere exercitat de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei.

EIN sprijină implementarea la ambele nivele prin advocacy, instruire și elaborarea și punerea la dispoziție a resurselor privind procesul de implementare.

© European Implementation Network
2 allée René Cassin, F- 67000 STRASBOURG, FRANCE
contact@einnetwork.org

Autor: Matteo Zamboni
Concept: George Stafford și Ioana Iliescu
Fotografie de copertă: Vitalie Sitnic [via](https://unsplash.com) Unsplash.com
Fotografie finală: Maria Lupan [via](https://unsplash.com) Unsplash.com

Statisticile din prezentul document erau valabile la data de 27 noiembrie 2020. Acestea au fost întocmite pe baza datelor referitoare la punerea în aplicare a Consiliului Europei, [HUDOC-EXEC](https://hudoc-exec.europa.eu/).

Publicat în ianuarie 2021

CUVÂNT ÎNAINTE

Hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului sunt în mod justificat recunoscute ca aducând dreptate victimelor încălcărilor drepturilor omului. Cu toate acestea, aceste hotărâri sunt doar un prim pas către protecția acestor drepturi.

Din păcate, implementarea hotărârilor CEDO poate dura mult timp. Acest lucru poate conduce la repetarea încălcarilor identificate. EIN dorește să evidențieze astfel de exemple evaluând situația implementării în state membre ale Consiliului Europei. Sperăm astfel să creștem gradul de conștientizare al acestor probleme și să motivăm atât guvernele statelor membre cât și societatea civilă în ansamblul ei să adopte un rol proactiv în implementarea hotărârilor CEDO.

Acest raport prezintă situația implementării Hotărârilor CEDO în Republica Moldova. Există exemple pozitive de implementare, în cauze în care au avut loc reforme semnificative sau în care acestea sunt în curs de implementare (de exemplu cele referitoare la libertatea de întrunire - vezi pagina 11). Cu toate acestea, raportul arată că este nevoie de multe îmbunătățiri. La ora actuală, 51 de hotărâri de referință sunt încă pendinte. Fiecare reprezintă o problemă sistemică și recurentă care încă nu a fost abordată în mod eficace. De asemenea, media de timp pentru care cauzele de referință neimplementate sunt pendinte este de peste opt ani (statisticile referitoare la acest fapt, împreună cu analiza noastră se regăsesc la paginile 6-10). Mai mult, pentru 49% dintre cauzele de referință neimplementate nu există încă un Plan de Acțiune al guvernului prin care să fi fost stabilită modalitatea de implementare. Acest lucru reprezintă oportunități pierdute de aliniere a legislației naționale, a politicilor și practicilor interne la standardele europene privind la respectarea drepturilor omului, în timp ce aceste drepturi continuă a fi încălcate. Arestarea preventivă, condițiile de detenție și violența domestică sunt câteva domenii importante în care sunt necesare reforme. În alte state membre ale Consiliului Europei, implementarea sistematică a hotărârilor CEDO a fost realizată cu ajutorul unor structuri instituționale puternice. Experiența EIN arată că angajamentul sporit și o colaborare strânsă între autoritățile naționale și societatea civilă pot conduce către un progres semnificativ în implementarea hotărârilor CEDO. Sperăm că diseminarea acestui raport va servi drept bază pentru activitățile viitoare privind implementarea hotărârilor CEDO în Republica Moldova.

*Profesor Başak Çalı,
Președinte EIN*

IMPORTANȚA IMPLEMENTĂRII

Șarban c. Moldova și Reforma legislației naționale privitoare la arestarea preventivă

Domnul Șarban era un politician cu vechime în funcție atunci când a fost arestat și reținut pe baza unor acuzații care **s-au dovedit ulterior ca fiind false**. Arestarea sa preventivă a fost stabilită printr-o **hotărâre judecătorească standardizată și prelungită printr-o altă hotărâre judecătorească întocmită în stilul copy/paste** care nu adresa nici unul dintre argumentele acestuia. Domnul Șarban a rămas în arest preventiv timp de zece săptămâni, în ciuda **stării sale de sănătate precare**, fără să beneficieze de oportunitatea reală de a fi audiat de un judecător. Acesta s-a adresat Curții Europene a Drepturilor Omului, care a **stabilit** că **motivarea precară a hotărârilor prin care s-a stabilit și prelungit arestarea preventivă**, împreună cu **întârzierea în examinarea cererilor habeas corpus**, a încălcat dreptul său la libertate și siguranță. Ca urmare a hotărârii Curții, reclamantul a fost eliberat, achitat de toate acuzațiile și a primit compensații. După ce și-a stabilit nevinovăția, acesta și-a reluat **cariera politică**. Totuși, relevanța acestui caz se extinde mai departe de cauza Șarban. Hotărârea pronunțată în cazul său a avut consecințe importante pentru sistemul juridic din Republica Moldova, declanșând **reforme importante**.

Sistemul Convenției are puterea de a face o diferență reală în viața oamenilor și de a aduce schimbări pozitive pe întregul continent
(Secretarul General al Consiliului Europei, 4 septembrie 2020, DC 106 (2020))

Weston MacKinnon [via](#) Unsplash.com

Comitetul de Miniștri a selectat cazul Șarban drept „cauza de referință” a unui grup de cazuri care relevă **încălcări sistemice privitoare la arestul preventiv în Republica Moldova**. Implementarea acestui grup de hotărâri merge mai departe de cauzele individuale și abordează disfuncții generale ale legislației naționale, aducând beneficii tuturor care se regăsesc în poziția domnului Șarban - adică **celor arestați și reținuți preventiv, fără o motivare relevantă sau suficientă**. Acest proces a generat deja rezultate pozitive în ceea ce privește reformarea procedurilor penale, deși beneficiile acestor schimbări legislative **încă așteaptă transpunerea completă în practică, așa cum subliniază ONG-urile naționale**.

Această cauză exemplifică clar beneficiile hotărârilor CEDO - dar și întârzierea implementării acestora în Republica Moldova.

IMPORTANȚA IMPLEMENTĂRII

Cum funcționează implementarea

Procesul de implementare al grupului de cauze *Șarban* se întinde pe o perioadă de peste 10 ani și implică mai mulți actori diferiți. Astfel, acest grup de cauze poate fi luat drept exemplu pentru caracterul complex al procesului de implementare, precum și al importanței dialogului dintre guvern, Consiliul Europei și societatea civilă.

Hotărârea CEDO

Prin [Hotărârea](#) pronunțată în 4 octombrie 2005, CEDO a constatat încălcarea Articolului 3 (interzicerea relelor tratamente), din cauza eșecului autorităților de a acorda reclamantului asistența medicală necesară și a Articolului 5, alineatele (3) și (4) (dreptul la libertate) pentru motivarea insuficientă a instanțelor naționale pentru hotărârile privind dispunerea arestării preventive și/sau prelungirea acestei măsuri și pentru întârzierea în examinarea cererilor habeas corpus.

Procedura în fața Comitetului de Miniștri

Șarban a fost selectat drept „hotărâre de referință” privitoare la „încălcările sistemice ale Articolului 5”. Pe lângă cele menționate de CEDO în cazul Șarban, acest grup de cazuri privește: arestarea preventivă în lipsa unei hotărâri judecătorești în acest sens, excluderea de la eliberare până la proces a unei anumite categorii de persoane și nedivulgarea dosarului cauzei în procedurile habeas corpus.

Drumul către reformele legislative

Așa cum reiese din documentele depuse de guvernul moldovean în anii [2014](#), [2015](#), [2017](#) și [2020](#), procedura penală din Moldova a trecut prin procese importante de reformă, cu scopul alinierii arestului preventiv la standardele Curții Europene a Drepturilor Omului.

Implicarea Consiliului Europei

Consiliul Europei a luat o poziție activă în acest proces, nu doar prin programe de finanțare îndreptate spre clădirea unei capacități juridice la nivel local în [2013](#) și în [2018](#), dar și prin exprimarea unei [opinii](#) privitoare la modificările legislației naționale, și prin întocmirea unui [raport](#) pentru evaluarea progresului implementării al acestui grup de cauze și pentru a stabili direcția în care trebuie să se îndrepte aceste reforme.

Rolul ONG-urilor

În 2017 Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei [a decis](#) închiderea supravegherii anumitor chestiuni identificate în grupul de cauze, continuând însă să supravegheze problema motivării insuficiente a hotărârilor privind arestarea preventivă și/sau extinderea acesteia.

Un rol esențial în această decizie l-au jucat eforturile [Centrului de Resurse Juridice din Moldova](#), care a depus o [serie de Comunicări](#) în conformitate cu [Articolul 9.2](#), demonstrând că principala problemă adusă în prim-plan prin acest grup de cauze nu a fost rezolvată prin modificări legislative.

Acest punct de vedere se reflectă și în [ultimele decizii](#) a Comitetului de Miniștri, care va reîncepe monitorizarea implementării acestui grup de cauze în 2021. Rezultatul final al acestui proces va depinde de continuarea colaborării dintre cele trei părți implicate: guvern, Consiliul Europei și societatea civilă.

EVALUAREA PROCESULUI DE IMPLEMENTARE

Cifre cheie (1)

Numărul de cauze de referință în curs de implementare

51

În noiembrie 2020 se aștepta încă implementarea unui număr important de hotărâri de referință ale CEDO împotriva Moldovei. Acest lucru indică faptul că problemele ce țin de respectarea drepturilor omului nu au fost rezolvate, astfel fiind posibil ca încălcări similare să se repete.

Durata medie de așteptare a cauzelor de referință în curs de implementare

8 ani și
9 luni

Numărul de cauze de referință restante, în curs de implementare, se datorează perioadei mari de timp necesare implementării, ceea ce atrage după sine supraîncărcarea procesului de implementare.

Hotărârile de referință sunt acele hotărâri care identifică o **nouă problemă semnificativă sau sistemică** într-o anumită țară. De aceea, fiecare hotărâre de referință reprezintă o problemă în respectarea drepturilor omului care trebuie rezolvată prin procesul de implementare.

Examinarea **proporției de hotărâri de referință implementate** este cea mai bună metodă disponibilă pentru a evalua dacă un stat a efectuat reformele necesare implementării hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului.

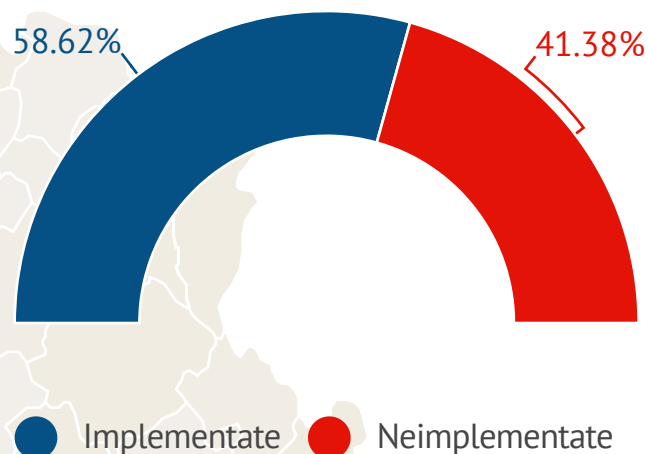
De asemenea, trebuie analizat și **totalul general al cazurilor de referință în curs de implementare**. Țările cu cele mai mari probleme de implementare au atât o proporție ridicată de cauze de referință neimplementate **cât și** un total general ridicat de cauze de referință în așteptare.

EVALUAREA PROCESULUI DE IMPLEMENTARE

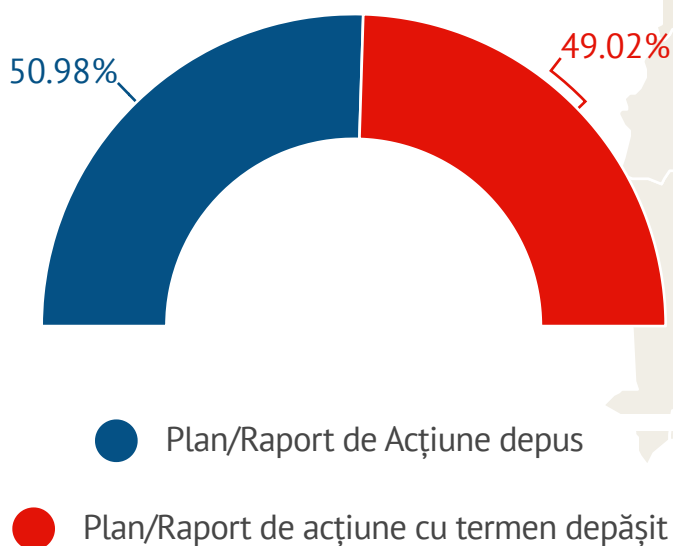
Cifrele cheie (2)

Peste 40% din hotărârile de referință pronunțate împotriva Moldovei în ultimii 10 ani **încă așteaptă implementarea integrală**. Prin urmare, 40% din problemele sistemice de drepturile omului identificate de CEDO în ultimii 10 ani nu au fost rezolvate de autorități. Aceste cifre sunt cu atât mai îngrijorătoare având în vedere faptul că, în absența unor **reforme legislative generale și/sau de implementare a politicilor publice indicate de CEDO în aceste hotărâri**, aceste încălcări se vor repeta cu siguranță.

Numărul de hotărâri de referință din ultimii 10 ani care încă așteaptă să fie implementate

Procentul de hotărâri de referință cu un Plan de Acțiune/Raport de Acțiune cu termen depășit

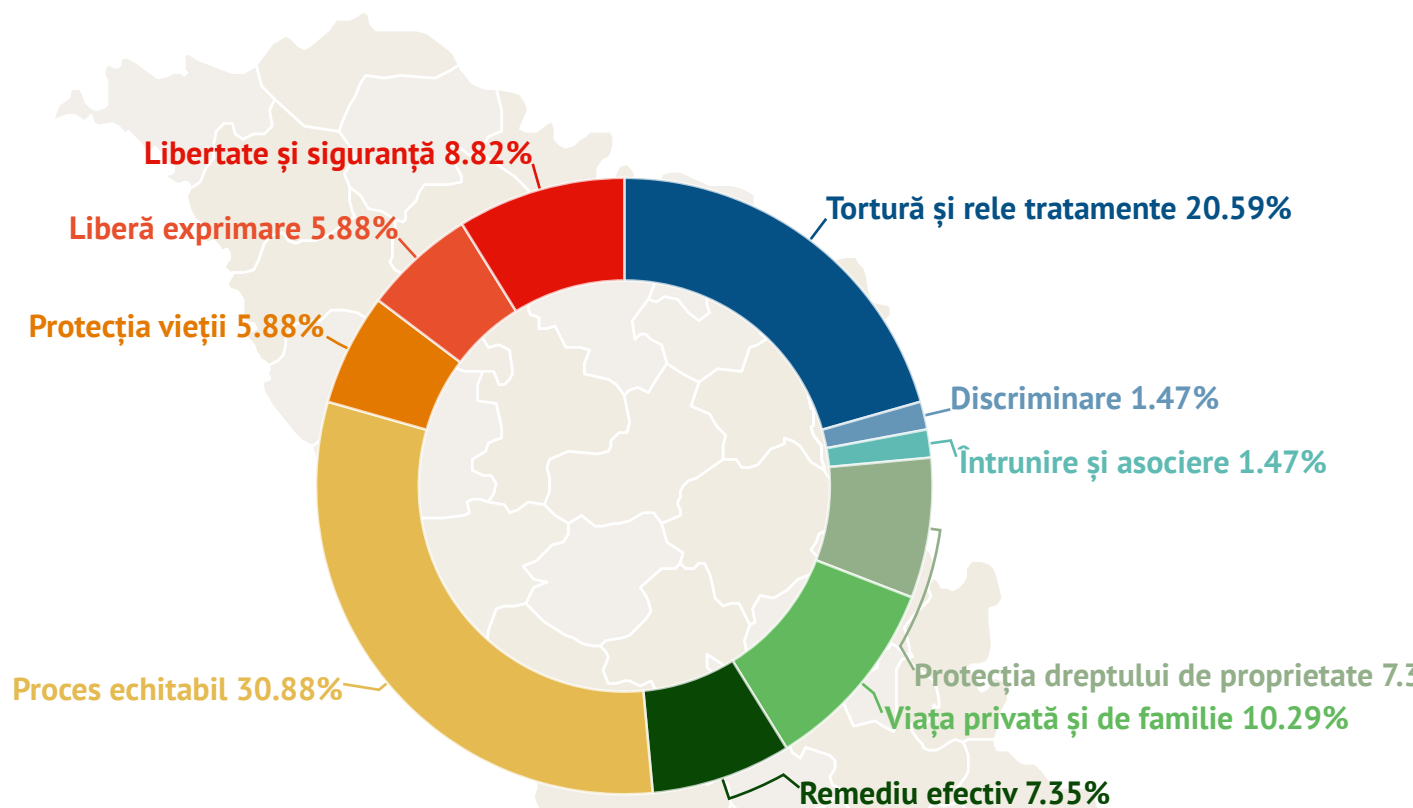

În ceea ce privește hotărârile de referință în curs de așteptare, observăm că, în aproape jumătate din cazuri, guvernul Republicii Moldova nu a depus un Plan de Acțiune (adică documente care să stabilească pașii prevăzuți pentru implementarea hotărârii) și/sau un Raport de Acțiune (adică un rezumat al măsurilor implementate cu succes). Acest lucru îl reprezintă un obstacol important în calea implementării, deoarece lipsa unui Plan de Acțiune și/sau Raport de Acțiune arată neimplicarea guvernului în procesul de implementare.

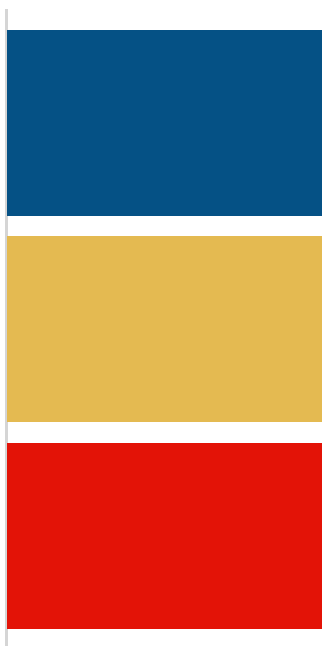
EVALUAREA PROCESULUI DE IMPLEMENTARE

Tipuri de încălcări

Pe lângă raportul dintre hotărârile de referință implementate și neimplementate, trebuie observată și **natura încălcărilor** identificate de CEDO prin hotărârile de referință pronunțate.

Încălări repetate

În **14 cazuri** s-a constatat încălcarea Articolului 3 (**interzicerea torturii și a relelor tratamente**) în hotărârile de referință care trebuie încă implementate, majoritatea rezultând din **condițiile improprii de detenție**, o problemă abordată în grupul de cauze [I.D. c. Moldova](#).

Constatările privitoare la încălcarea dreptului la un proces echitabil (**21 în total**) privesc atât cauze civile, cât și penale (15, respectiv 9 încălcări), începând cu încălcarea dreptului persoanei inculpate de a se apăra, până la ne-executarea sentințelor definitive și încălcarea principiului egalității de arme.

O altă problemă demnă de menționat este **încălcarea dreptului la libertate și siguranță în 6 cauze**. Aici sunt incluse **reținerile ilegale** (examineate în grupul de cazuri [Șarban](#)) și **internarea nelegală în clinici de psihiatrie** (examineate în grupul de cazuri [David](#) și [Gorobet](#)).

ANALIZĂ

Evaluarea stadiului implementării (1)

Republica Moldova a făcut **pași semnificativi în implementarea anumitor hotărâri bine cunoscute** (de exemplu pe tema libertății de întrunire). Guvernul Republicii Moldova și-a demonstrat angajamentul de a implementa cauzele care au făcut **obiectul presiunilor internaționale**, mai ales atunci când acestea au fost examinate în cadrul **procedurii de supraveghere sporită din partea Comitetului de Miniștri**. Atunci când un caz se află în prim plan, autoritățile sunt mai dispuse să se implice în proces, se arată mai doritoare să inițieze reforme și în principiu par mai deschise față de propunerile societății civile. Aceste progrese pozitive ale guvernului pe subiectele respective trebuie apreciate.

Cu toate acestea, statisticile indică că este **nevoie de multe îmbunătățiri**, cu privire la situația generală. Există un număr semnificativ de hotărâri de referință în care reformele nu au fost încă implementate, pentru adresarea eficientă a problemelor de drepturile omului. Aceste **hotărâri au un timp mediu de așteptare foarte lung** pentru implementare și nu există **raportări suficiente din partea guvernului** privitoare la modalitatea de implementare a acestora.

Centrul de Resurse Juridice din Moldova și Promo-Lex sunt două organizații neguvernamentale care desfășoară activități extinse privind problema neimplementării hotărârilor CEDO în Moldova. Am rugat aceste două organizații să își expună punctul de vedere cu privire la motivele din spatele lipsei sistemice de implementare din țară. Acestea au dat următoarele răspunsuri:

Principalul obstacol în calea implementării pare să fie mai degrabă cadrul instituțional și juridic al țării, care nu a suferit **reforme sistemice după tranziția la democrație, și nu necunoașterea standardelor Convenției**.

Acest fapt se corelează cu o **mentalitate „burocratică” încetățenită**: așa cum a arătat Raportul Comisiei Internaționale a Juriștilor referitor la [independența justiției](#), multe persoane din conducere au fost în serviciul fostului regim și/sau adoptă aceleași mentalități, stând astfel în calea reformelor.

Cooperarea limitată și lipsa de comunicare între autorități și diferitele părți direct implicate în procesul de implementare reprezintă un alt obstacol. Stabilirea unei agende coerente de reforme este imposibil de realizat, nemaipunând la socoteală implementarea lor în practică.

În acest context, modificările legislative nu sunt suficiente pentru a îndeplini indicațiile din hotărârile CEDO. Cu **excepția cazului în care sunt împărtășite de societatea civilă, acțiunile legislative au un impact redus** și pot chiar să producă rezultate neașteptate și nedorite și să înrăutățească situația.

Pentru următorii ani, sunt puține șanse să existe schimbări concrete în practică fără o schimbare a atitudinii judecătorilor și procurorilor.

(Daniel Goinic, Consilier Juridic al Centrului de Resurse Juridice din Moldova)

ANALIZĂ

Evaluarea stadiului implementării (2)

ONG-urile din Republica Moldova au înaintat și următoarele recomandări pentru îmbunătățirea implementării hotărârilor CEDO la nivel național:

Multe obstacole în calea implementării pot fi înlăturate prin introducerea unei **proceduri la nivel național** care să permită tuturor părților implicate în implementarea unui anumit grup de cauze să-și facă cunoscute punctele de vedere și să-și facă vocea auzită.

”

Cheia spre implementarea în integralitate a hotărârilor CEDO este presiunea internațională continuă coroborată cu advocacy activ la nivel național.

(Alexandru Postică, Director PromoLex)

Ar trebui să aibă loc o discuție aprofundată între diferitele părți interesate (organisme guvernamentale, instituții naționale din domeniul drepturilor omului, reprezentanții victimelor și ONG-uri) **în paralel cu procesul de supraveghere internațională.**

Advocacy-ul puternic este esențial în aceste circumstanțe, având în vedere importanța societății civile în tragerea la răspundere a autorităților. Pentru a atinge aceste scopuri, ONG-urile locale au nevoie de sprijinul grupurilor internaționale de apărare a drepturilor omului și al Consiliului Europei prin programele de consolidare a capacității, activitățile de instruire și granturile de cercetare.

”

Guvernul și societatea civilă trebuie să se așeze la masa discuțiilor pentru a implementa hotărârile CEDO la nivel național.

(Alexandru Postică, Director PromoLex)

Înființarea unei **Sub-Comisii de Supraveghere Parlamentară pentru Implementarea Hotărârilor CEDO** este un pas binevenit. Aceasta trebuie investită cu puterile necesare pentru a asigura autorităților o **înțelegere pe deplin a revendicărilor societății civile** și trebuie să aibă un **înalt grad de credibilitate** pentru a genera schimbări semnificative și de lungă durată.

”

Adoptarea unui mecanism de control parlamentar asupra implementării hotărârilor CEDO este una din prioritățile cele mai importante în perioada 2020/2021

(Daniel Goinic, Consilier Juridic al Centrului de Resurse Juridice din Moldova)

STUDIU DE CAZ (1)

Un drum lung către dreptul de a protesta public

În decembrie 2004, ONG-ul [Hyde Park](#) dorea să organizeze un miting pașnic în fața Ambasadei României de la Chișinău, dar autorizația nu i-a fost acordată pe motiv că protestul era „nefondat și nedorit”. Hyde Park a contestat această decizie, mergând până la instanța supremă din Republica Moldova, dar fără succes. În anii care au urmat, ONG-ului i s-a refuzat în mod repetat autorizația de a organiza alte mitinguri. Adunările spontane erau dispersate, iar participanții arestați. Același lucru s-a întâmplat și altor organizații care au încercat să organizeze proteste în spațiul public, cum a fost și cazul celor din Partidul Popular Creștin Democrat din Moldova.

Acestea nu au fost în nici un caz incidente izolate.

Așa cum a precizat Curtea Europeană a Drepturilor Omului într-un grup de hotărâri prin care a constatat **mai multe încălcări ale Articolului 11** (dreptul la libertatea de întrunire), dreptul la proteste pașnice nu avea destule garanții în legislația națională. În 2014, totuși, legislația s-a modificat în cadrul implementării acestui grup de hotărâri. Modificările s-au dovedit benefice pentru **facilitarea unei schimbări reale a cadrului legislativ privitor la libertatea de întrunire**. Noua lege, care a generat ecouri pozitive în rândurile instituțiilor internaționale, cum ar fi [Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului](#), și ONG-uri precum [Freedom House](#), scutește toate adunările cu mai puțin de 50 de participanți de obligația de a parcurge procesul birocratic de autorizare și înlocuiește autorizația cerută de vechea lege cu simpla obligație de a notifica autoritățile privitor la adunări mai mari.

”

Garantarea libertății de întrunire nu poate fi lăsată la latitudinea autorităților și a percepției acestora privitoare la ce protest merită autorizat sau nu.

(Cauza Hyde Park și alții c. Moldovei, 31 martie 2009, § 30)

Stefan Wisselink [via Flickr.com](#)

Mai mult, noua legislație conține **principii de bază** care le reflectă pe cele consacrate în Articolul 11, inclusiv cel al **proporționalității și prezumția în favoarea întrunirii**. În lumina acestei evoluții pozitive a cadrului legislativ și a practicii aferente, Comitetul de Miniștri [a fost de acord](#) în 2017 să încheie supravegherea acestor cauze, arătându-se mulțumit de măsurile luate de autorități.

În 2019 Comitetul de Miniștri a decis, de asemenea, [încheierea monitorizării cauzelor ce țin de libertatea de întrunire ale grupurilor LGBTI](#), după ce a constatat că ONG-urile care activează în acest domeniu au putut organiza nestânjenite marșuri „Gay Pride” timp de doi ani la rând.

Cu toate acestea, există în continuare o temere legată de acest subiect și a altor drepturi ce țin de libertatea de întrunire în Moldova. La data întocmirii acestui raport, alt caz [de referință](#) ce ține de libertatea de întrunire încă așteaptă implementarea în fața Comitetului de Miniștri, în timp ce [noi cazuri](#) privind Articolul 11 au fost comunicate de către CEDO.

Cu toate acestea, [îmbunătățirea](#) garanțiilor legislației naționale privitoare la libertatea de întrunire a avut un impact semnificativ în protejarea dreptului la protest în țară.

STUDIU DE CAZ (2)

Lupta împotriva violenței domestice

T.M. și C.M. sunt mamă și fiică și au fost supuse **abuzurilor repetate** de către M.M, fostul soț și tatăl copilei. Chiar și atunci când comportamentul violent al lui M.M. a atins apogeul, **poliția a ignorat efectiv plângerile mamei și solicitările ei pentru ajutor.**

În cele din urmă, justiția a fost înfaptuită la Strasbourg. În 2014, o [hotărâre](#) a Curții Europene a Drepturilor Omului a stabilit că Moldova a încălcat **Articolul 3** al Convenției din cauza **gestionării deficitare a situației**, și a **Articolului 14** al Convenției din cauza **atitudinii discriminatorii a autorităților.**

Ca urmare a celerității deschiderii procedurii de monitorizare a implementării hotărârii din partea Comitetului de Miniștri, CEDO a acordat victimelor reparații echitabile, și au obținut redeschiderea cazului împotriva M.M. Cu toate acestea, tema depășește cu mult cazul în sine, care este doar un exemplu al **problemei sistemice** reprezentate de violența domestică, cuplată cu atitudinea deconcertantă a autorităților față de femei. Guvernul Republicii Moldova a fost de acord să ia o serie de măsuri pentru adresarea problemei, inclusiv semnarea [Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice](#), acordând finanțare pentru campanii de conștientizare și adoptând ample reforme legislative. Cu toate acestea, mai rămân multe lucruri de făcut.

Acțiunile autorităților nu sunt o simplă omisiune sau întârziere în soluționarea problemei violenței asupra reclamantei, ci relevă tolerarea repetată a violenței și atitudinea discriminatorie față de reclamantă în calitatea sa de femeie.

(T.M. și C.M. c. Republicii Moldova, 28 ianuarie 2014, § 62)

Käännöstoimisto Transly [via](#) Unsplash.com

ONG-ul [Centrul de Drept al Femeilor](#) a depus [două comunicări adresate Comitetului de Miniștri](#), prin care a arătat că măsurile luate până acum au avut un impact contradictoriu. În timp ce campaniile de conștientizare au încurajat femeile să raporteze violența domestică, **3 din 4 plângeri nu au primit nici un răspuns.** Mai mult, de cele mai multe ori făptașii primesc doar **sancțiuni administrative modice care nu asigură un efect suficient de descurajator**, în timp ce alte măsuri luate (cum ar fi asistența juridică acordată victimelor și ordinele de protecție emise în regim de urgență) **se dovedesc de cele mai multe ori ineficiente.** Convenția de la Istanbul nu a fost încă ratificată.

Aceste îngrijorări sunt împărtășite și de către Comitetul de Miniștri, care, în ultima sa [decizie](#), a criticat autoritățile pentru neratificarea Convenției de la Istanbul, și le-a îndemnat să examineze o serie de probleme cheie care treneză prevenirea violenței domestice și în pedepsirea făptașilor.

Acest caz subliniază încă o dată **importanța implementării corespunzătoare a hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului și valoarea implicării societății civile, a instituțiilor și a guvernului în acest proces.**

IMPLICAREA ONG-urilor

ONG-urile joacă un rol crucial în procesul de implementare. Prin **Comunicările lor conform Articolului 9.2** și prin **briefing-uri informale**, acestea pot face lumină asupra stadiului efectiv al implementării unor anumite grupuri de cauze și pot preveni închiderea prematură a acestora. De asemenea, prin activitatea lor de advocacy, ONG-urile promovează asupra reformelor la nivel național.

Mai jos sunt câteva ONG-uri implicate în procesul de implementare a hotărârilor CEDO privitoare la Moldova. Ele pot fi contactate pentru mai multe informații referitoare la cauze specifice.

Centrul de Resurse Juridice Moldova

str. A. Șciusev 33, Chișinău

(+373) 22 843 601

contact@crjm.org

Centrul de Drept al Femeilor

str. M. Kogalniceanu 87, Chișinău

(+373) 22 811 999

office@cdf.md

Promo Lex

str. Petru Movilă 23/13, Chișinău

(+373) 22 450 024

info@promolex.md

Promo - LEX

Advancing democracy and human rights

EIN colaborează cu ONG-uri din statele membre ale Consiliului Europei pentru a consolida capacitatea juridică a acestora și pentru a le consilia (inclusiv referitor **la modalitatea în care trebuie concepută o comunicare conform Articolului 9.2**), oferind o platformă ONG-urilor în Strasbourg - sprijinindu-le să producă schimbări reale prin participarea deplină la procesul de implementare.

REFERINȚE

Referințe privitoare la grupul de cazuri referitoare la arestarea preventivă

- Hotărâre a Curții de Justiție a Uniunii Europene (Secția IV) Șarban c. Republica Moldova Cererea nr. 3456/05 4 octombrie 2005 disponibilă la <<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-70371>>
- Descrierea profilului politic al domnului Șarban se regăsește la <https://a.cec.md/en/sarban-vladimir-member-of-the-central-electoral-commission-2800_89131.html>
- Descrierea procesului de implementare a grupului de cazuri Șarban și acces la documentele relevante <<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-6712>>
- Opinia Directoratului General al Consiliului Europei pentru Drepturile Omului și Statul de Drept din 2 octombrie 2014, disponibilă la <<https://rm.coe.int/16806f32cf>>
- Raportul Consiliul Europei aferent Cercetării privind aplicarea arestării preventive în Republica Moldova dat publicității în februarie 2020, disponibil la <<https://rm.coe.int/report-research-pre-trial-detention-eng-final/16809cbe15>>
- Raportul Comisiei Internaționale a Juriștilor „Promisiunea neîndeplinită privind un sistem judecătoresc independent în Moldova” din 2019, disponibil la <https://crjm.org/wp-content/uploads/2019/03/2019-ICJ-Rep-Moldova-Judiciary_ENG.pdf>
- Prezentare generală a programului Consiliului Europei pentru sprijinul implementării Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Republica Moldova pentru perioada 2013-2016, disponibil la <<https://www.coe.int/en/web/chisinau/support-to-a-coherent-national-implementation-of-the-european-convention-on-human-rights-in-the-republic-of-moldova>>
- Prezentare generală a programului Consiliului Europei pentru Promovarea unui sistem judiciar care respectă drepturile omului în Republica Moldova, disponibil la <<https://www.coe.int/en/web/national-implementation/moldova-promoting-a-human-rights-compliant-criminal-justice-system-in-the-republic-of-moldova>>

Referințe privitoare la statistici

- Statistici extrase din baza de date HUDOC-EXEC <[https://hudoc.exec.coe.int/ENG#{%22EXECDocumentTypeCollection%22:\[%22CEC%22\]}](https://hudoc.exec.coe.int/ENG#{%22EXECDocumentTypeCollection%22:[%22CEC%22]})>, valabil la 27 noiembrie 2020
- Rapoarte anuale disponibile la <<https://www.coe.int/en/web/execution/annual-reports>>
- Fișe informative referitoare la Republica Moldova, disponibile la <<https://rm.coe.int/1680709756>>
- Pagina EIN dedicată Republicii Moldova, disponibilă la <<http://www.einnetwork.org/moldova-echr>>
- Explicațiile EIN privitoare la statistici, disponibile la <<http://www.einnetwork.org/about-our-data>>

Referințe privitoare la grupul de cazuri privitoare la libertatea de întrunire

- Hotărâre a Curții de Justiție a Uniunii Europene (Secția IV) Șarban c. Republica Moldova Cererea nr. 33482/06 31 octombrie 2009 disponibilă la <<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-92094>>
- Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului (Secția IV) Partidul Popular Creștin Democrat din Moldova c. Moldova nr. 28793/02 14 februarie 2006, disponibilă la <<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-72346>>
- Descrierea procesului de implementare a hotărârilor incluse în acest grup de cazuri și acces la documentele relevante în cauză, se regăsesc la <<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-14201>>
- Amendamentele din 2014 privitoare la libertatea de întrunire (traducere în limba engleză), disponibile la <https://www.legislationline.org/download/id/6292/file/Moldova_law_on_assemblies_2008_am2014_en.pdf>
- Raportul Oficiului Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului privitor la libertatea de întrunire în Moldova, disponibil la <<https://www.ohchr.org/Documents/Issues/FAssociation/Responses2012/MemberStates/Moldova.pdf>>

- Raportul pe anul 2020 Freedom House privitor la Republica Moldova, disponibil la <<https://freedomhouse.org/country/moldova/freedom-world/2020>>
- Raportul European Center for Not-for-Profit Law pentru 2018, privitor la libertatea de întrunire în Moldova, disponibil la <https://ecn.org/wp-content/uploads/2018/12/Moldova_Monitoring-assembly-report-2017-18.pdf>
- Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Genderdoc-M c. Republica Moldova (nr. 2) cererea nr. 60377/10 pronunțată la 23 mai 2019, disponibilă la <<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-193947>>
- Hotărârea a Curții de Justiție a Uniunii Europene Petrenco c. Republica Moldova Cererea nr. 12781/16 4 martie 2020 disponibilă la <<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-202144>>
- Hotărârea a Curții de Justiție a Uniunii Europene (Secția III) Promo Lex și Ceilați c. Republica Moldova Cererea nr. 42757/09 24 februarie 2015 disponibilă la <<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-152425>>
- Descrierea procesului de implementare a hotărârilor incluse în grupul de cauze Promo Lex și acces la documentele relevante în cauză, se regăsesc la <<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-14204>>- Hotărârea a Curții de Justiție a Uniunii Europene Genderdoc-M c. Republica Moldova Cererea nr. 9106/06 12 iunie 2012 disponibilă la <<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-111394>>
- Descrierea procesului de implementare a hotărârilor incluse în grupul de cauze Genderdoc-M și acces la documentele relevante în cauză, se regăsesc la <<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-6722>>

Referințe privitoare la grupul de cazuri referitoare la violența domestică și violența împotriva femeilor

- Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene (Secția III) T.M. și C.M. c. Republica Moldova Cererea nr. 26608/11 28 ianuarie 2014 disponibilă la <<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-140240>>
- Descrierea procesului de implementare a hotărârilor incluse în grupul de hotărâri și acces la documentele relevante, se regăsesc la <<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-14229>>
- Raportul OSCE din 2014 privitor la Accesul la Justiție al victimelor violenței în familie, disponibil la <http://lastrada.md/files/resources/3/Practices_on_access_justice_for_VDV_ENG_A5.pdf>
- Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene (Secția III) Ermia c. Republica Moldova Cererea nr. 3564/11 28 mai 2013 disponibilă la <<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-119968>>
- Descrierea procesului de implementare a hotărârilor incluse în grupul de cazuri și acces la documentele relevante, se regăsesc la <<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-7034>>

Toate link-urile erau funcționale la 28 septembrie 2020.

**IMPLEMENTAREA
HOTĂRĂRILOR CURȚII
EUROPENE A DREPTURILOR
OMULUI: MOLDOVA**

European Implementation Network
Ianuarie 2021